Työ- ja elinkeinoministeriö
Arbets- och näringsministeriet

Vastine

15.4.2026

VN/12/2026
VN/12/2026-TEM-46

Eduskunnan työelämä- ja tasa-arvovaliokunta

Työ- ja elinkeinoministeriön täydentävä vastine (HE 199/2025 vp – PeVL 20/2026 vp)

Eduskunnan työelämä- ja tasa-arvovaliokunta on pyytänyt työ- ja elinkeinoministeriöltä täydentävää vastinetta perustuslakivaliokunnan lausunnon (PeVL 20/2026 vp) johdosta. Työ- ja elinkeinoministeriö toteaa vastineenaan seuraavaa.

Perustuslain 6 §

Perustuslakivaliokunta katsoo lausunnossaan ehdotetun sääntelyn mahtuvan perustuslain 6 §:n yhdenvertaisuussääntelyn sallimaan lainsäätäjän harkintamarginaaliin. Lakiehdotuksen perustuslainmukaisuutta perustuslain 6 §:n 1 ja 2 momentin kannalta on arvioitava lain säännösten sallimien tai edellyttämien, ei niiden vastaisten soveltamistilanteiden perusteella. Sääntely ei muodostu ongelmalliseksi perustuslain 6 §:n 1 tai 2 momentin kannalta.

Perustuslakivaliokunnan mukaan perustuslain 6 §:n 4 momenttiin sisältyvän työelämän tasa-arvoa koskevan edistämisvelvollisuuden näkökulmasta ei kuitenkaan ole ongelmatonta, jos ehdotettava lainsäädäntö tosiasiallisilta vaikutuksiltaan osoittautuu naisten työmarkkina-asemaa heikentäväksi. Perustuslakivaliokunta pitää perustuslain 6 §:n 4 momentin kannalta välttämättömänä, että ehdotettujen määräaikaisia sopimuksia koskevien muutosten sukupuolivaikutuksia seurataan tarkoin ja tarvittaessa ryhdytään korjaaviin toimiin, jos hallituksen esityksen vaikutusarvioissa mainitut naisten työmarkkina-aseman heikennykset toteutuvat käytännössä (kappaleet 8–11, PeVL 20/2026 vp).

Työ- ja elinkeinoministeriö seuraa määräaikaisia työsopimuksia koskevan ehdotuksen sukupuolivaikutuksia (HE 199/2025 vp, s. 74). Lisäksi työ- ja elinkeinoministeriö kiinnittää työelämä- ja tasa-arvovaliokunnan huomiota siihen, että valiokunnan pyynnöstä valmistellut muutokset 1. lakiehdotuksen 1 luvun 3 §:ään ja 2. lakiehdotuksen 1 luvun 4 §:ään olisivat myönteisiä esityksen tasa-arvovaikutusten kannalta (TEM:n lausunto 2.4.2026, VN/12/2026-TEM-46). Ehdotettavat muutokset vähentäisivät vakituisten työsuhteiden korvautumista määräaikaisuuksilla ja lähtökohtaisesti kannustaisivat työnantajia palkkaamaan työntekijän pitempään työsuhteeseen. Siten perusteetta solmittavien määräaikaisuuksien välisen aikarajan nosto kahdesta vuodesta viiteen vuoteen sekä uudistamismahdollisuuden poisto pienentäisivät olennaisesti riskiä perustuslakivaliokunnan lausunnossa (kappale 6, PeVL 20/2026 vp) mainittujen, erityisesti nuorten naisten työmarkkina-asemaan liittyvien kielteisten vaikutusten toteutumisesta. Työelämä- ja tasa-arvovaliokunnalle

Postiosoite Postadress Postal Address Työ- ja elinkeinoministeriö	Käyntiosoite Besöksadress Office	Puhelin Telefon Telephone	Faksi Fax Fax	s-posti, internet e-post, internet e-mail, internet
PL 32 00023 Valtioneuvosto	Aleksanterinkatu 4 Helsinki	0295 16001 +358 295 16001		kirjaamo.tem@gov.fi www.tem.fi

toimitettuun vastineeseen (26.2.2026, VN/12/2026-TEM-16, s. 9–10) viitaten työ- ja elinkeinoministeriö huomauttaa ehdotuksen tasa-arvovaikutusten osalta lisäksi, että voidaan kyseenalaistaa olettama siitä, että uuden työsopimustyypin käyttö tulisi jakautumaan naisten ja miesten välillä samalla tavoin kuin nykyisin määräaikaisissa työsuhteissa. Ehdotettavan sääntelyn nojalla solmittavien määräaikaisuuksien sukupuolijakauma voi poiketa merkittävästikin muista määräaikaisista työsuhteista.

Paikallinen sopiminen lomautusilmoitusajasta

Perustuslakivaliokunta katsoo lausunnossaan, että lomautusilmoitusaikaa koskevassa paikallisen sopimisen sääntelyssä muun työntekijöiden edustajan oikeudellinen asema, osaaminen ja osaamisen vahvistaminen jäävät varsin avoimiksi. Sääntely olisi perustuslakivaliokunnan käsityksen mukaan varmemmin sopusoinnussa ILOn sopimusten kanssa, jos muun työntekijöiden edustajan oikeudellisesta asemasta, osaamisesta ja osaamisen vahvistamisesta säädettäisiin samankaltaisesti kuin luottamusvaltuutetun osalta. Työelämä- ja tasa-arvovaliokunnan tulee vielä tarkastella muuta työtekijöiden edustajaa koskevaa sääntelyä tältä kannalta (kappale 17, PeVL 20/2026 vp).

Perustuslakivaliokunnan näkemykset puoltavat työ- ja elinkeinoministeriön ehdotusta (vastine 26.2.2026) ”muun työntekijöiden edustajan” korvaamisesta yhteistoimintalaissa tarkoitetulla yhteistoimintaedustajalla. Jos työpaikalla ei ole valittu luottamusmiestä, yhteistoimintaedustaja voisi edustaa lomautusilmoitusaikaa koskevassa paikallisessa sopimisessa niitä henkilöstöryhmiä, jotka ovat valinneet hänet edustajakseen yhteistoimintalain 5 §:n 2 tai 3 momentin mukaisesti.

Yhteistoimintaedustaja olisi vastaavan tehostetun työsuhdeturvan piirissä kuin luottamusvaltuutettu, mitä on pidettävä merkittävänä neuvottelutasapainon kannalta. Toisin kuin luottamusvaltuutettua, yhteistoimintaedustajaa ei kuitenkaan koske työsopimuslain 13 luvun 3 §:n 3 momentissa tarkoitettu työnantajan velvollisuus edistää henkilöstön edustajan osaamiseen ja työpaikan toimintaympäristön tuntemukseen liittyviä valmiuksia paikallisessa sopimisessa. Henkilöstön edustajan osaamisen kehittämisen osalta perustuslakivaliokunta viittaa lausunnossaan (PeVL 20/2026 vp) paikallisen sopimisen uudistuksesta antamaansa lausuntoon (kappale 15, PeVL 52/2024 vp). Työ- ja elinkeinoministeriö toteaa, että nyt ehdotettavaa paikallisen sopimisen sääntelyä arvioitaessa asetelma on varsin erilainen. Sopimismahdollisuus koskisi vain lomautusilmoitusaikaa ja olisi siten hyvin rajattu. Henkilöstön edustajan osaamisen kehittämiseen ei lähtökohtaisesti ole vastaavaa tarvetta kuin silloin, kun kyse on työntekijöiden asemaan laajemmin vaikuttavasta paikallisesta sopimisesta. Lomautusilmoitusajasta neuvottelu sopisi luontevasti yhteistoimintaedustajan tehtäviin hänen toimiessaan henkilöstön edustajana muutosneuvotteluissa.

Työ- ja elinkeinoministeriö huomauttaa lisäksi, että toisin kuin perustuslakivaliokunnan lausuntoon sisältyvässä eriävässä mielipiteessä 1 esitetään, lakiehdotukseen ei sisälly [valtakunnallisia työmarkkinaosapuolia koskevaa] kieltoa sopia seitsemän päivää ylittävästä lomautusilmoitusajasta.

Laati:

Katariina Jämsén
Erityisasiantuntija
Työ- ja elinkeinoministeriö

Jakelu Eduskunnan työelämä- ja tasa-arvovaliokunta